

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ธุรกิจเอกชนไทยกับงานพัฒนาชนบท : การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบในงานพัฒนาชาวเขาเผ่าม้ง จังหวัดเชียงราย
ชื่อนักศึกษา	นายอนุชา มติศิลป์
สาขาวิชา	มานุษยวิทยา
ภาควิชา	มานุษยวิทยา
ปีการศึกษา	2536

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการพัฒนาชนบทได้รับความสนใจทั้งจากภาครัฐบาล (GO) และภาคเอกชน (NGO) ทั้งนี้เพื่อให้สังคมไทยเจริญรุดหน้าทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ งานพัฒนาชนบทนอกจากจะดำเนินงานโดยภาครัฐและเอกชนแล้ว ยังได้มีบริษัทของนักธุรกิจสนใจเข้าร่วมด้วย โดยมีองค์กรพัฒนาเอกชนเป็นผู้คอยดูแลประสานงาน และมีเป้าหมายให้คนในพื้นที่ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด ด้วยหลักการดังกล่าวทำให้มีบริษัทของนักธุรกิจแห่งหนึ่งสนใจเข้าร่วมโครงการ โดยเลือกพัฒนาหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งแห่งหนึ่งในเขตจังหวัดเชียงราย ซึ่งชาวม้งเป็นชนเผ่าที่มีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์และแบบแผนการดำเนินวิถีชีวิตของตนเอง ดังนั้นเมื่อมีการพัฒนาเข้ามาในหมู่บ้าน บางโครงการได้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นกฎเกณฑ์ที่ฝ่ายพัฒนาตั้งขึ้นเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน สิ่งสาธารณูปโภคต่างๆ การตั้งกองทุนเพื่อให้ชาวบ้านกู้ยืมเงิน เหล่านี้เป็นต้น สิ่งใหม่ๆเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนขึ้น และบางครั้งส่งผลให้บางโครงการไม่อาจสำเร็จลุล่วงไปได้ ทั้งนี้เพราะการวางแผนพัฒนาของบริษัทยังขาดข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรมในระดับชุมชน เป็นเหตุให้งานพัฒนาไม่สอดคล้องกับความต้องการและแบบแผนการดำเนินชีวิตของชาวม้ง ซึ่งการศึกษาครั้งนี้อาจจะนำไปเป็นต้นแบบในการพัฒนาหมู่บ้านชาวเขาเผ่าอื่นอย่างเหมาะสมต่อไป

Thesis Title Thai Business Sector and Hilltribe Development
 : Impacts on a Hmong Village Chiang Rai Province

Name Anucha Matisilp

Concentration ANTHROPOLOGY

Department ANTHROPOLOGY

Academic Year 1993

ABSTRACT

Nowadays, the government and non-government organizations are increasingly interested in the rural development plans, with the aim of expanding economic development to the countryside. This plan involved the Thai Business Sector and was co-ordinated by the NGO's. Their goal is to develop the villagers and encourage them to stand on their own feet. By this concept, one large business company decided to contribute to this development plan and chose a Hmong village in Chiengrai province as a pilot project. This hill tribe has a distinguished culture and its own way of life. When the development plan was implemented at the village, some of its aspects, such as village rule, infrastructure and financial facilities caused a lot of changes at the village, some were unsuccessful because the developer did not pay attention to Hmong culture and social organization. This study, shows the Hmong 's way of life, their culture and social organization, and may be useful for continued development plan for this and other groups.

กิตติกรรมประกาศ

การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ก็ด้วยความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่านด้วยกันคือ คณาจารย์ภาควิชามานุษยวิทยาทุกท่าน กราบขอบพระคุณอาจารย์ชนัญ วงษ์วิภาค เป็นผู้สอนให้ข้าพเจ้ารู้จักการทำงานภาคสนามทางมานุษยวิทยา

ขอขอบคุณผู้อาวุโสชาวม้งบ้านกิว รวมทั้งชาวม้งบ้านกิวทุกท่านที่ให้ข้อมูลเป็นอย่างดี ขอขอบคุณนายสมชัย แซ่ลี และนายกี ช้างตว่า สองชาวม้งที่คอยช่วยเหลือในช่วงเวลาของการเก็บข้อมูลในหมู่บ้านกิว และคุณสมพร ปิ่นอักษรสกุล นักพัฒนาผู้มีความตั้งใจทำงานเพื่อส่วนรวม เป็นผู้ชักนำให้ข้าพเจ้ารู้จักกับงานพัฒนาชาวเขาและทำให้ข้าพเจ้ารู้จักกับชาวม้งบ้านกิว

ขอขอบคุณเพื่อนๆทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งให้กำลังใจในการศึกษามาโดยตลอด และคุณนิรันดร เจริญโรจน์ ผู้ให้ความช่วยเหลือในการวาดแผนผังหมู่บ้าน คุณวราภรณ์ บุญรักษ์ ผู้ช่วยในการทำงานเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยความอดทนและช่วยในการตรวจทานการพิมพ์

ขอกราบขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ ภูษจร ผู้แนะนำให้ข้าพเจ้าได้กลับเข้าสู่การศึกษาในมหาวิทยาลัยอีกครั้ง และยังเป็นผู้เริ่มต้นการทำงานภาคสนามทางมานุษยวิทยาให้แก่ข้าพเจ้าอีกด้วย

คำนำ

สังคมปัจจุบันมีงานพัฒนาเกิดขึ้นมากมายหลายรูปแบบ การทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ข้าพเจ้ายังเป็นพนักงานอยู่ในบริษัทแห่งนั้น และได้เข้าไปมีส่วนร่วมรับรู้ในการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านชาวม้งนี้ในช่วงแรกอีกด้วย การเข้าไปสัมผัสกับวิถีชีวิตของชาวม้งบ้านกิว โครงการพัฒนาได้เริ่มต้นขึ้นอย่างดูเหมือนว่าจริงจังในบริษัท ชาวม้งเองก็ดูให้ความสนใจกับโครงการนี้ดี เมื่อโครงการได้เริ่มต้นราวสามเดือนเศษข้าพเจ้าได้พ้นจากหน้าที่ของบริษัทแล้วภายหลังจากนั้นไม่นานข้าพเจ้าได้มีโอกาสกลับไปเยี่ยมหมู่บ้านอีก พบว่ากิจกรรมหลายอย่างต้องพบกับปัญหาและอุปสรรค ไม่บรรลุวัตถุประสงค์อย่างที่ตั้งใจกันเอาไว้ ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าควรศึกษาเพื่อหาคำตอบว่าทำไมจึงเกิดปัญหาและอุปสรรคต่างๆในโครงการ

อนุชา มติศิลป์